

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van decreet tot wijziging van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, wat betreft de versterking van de garanties voor de uitvoering en financiering van de wettelijke saneringsplicht
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Het voorontwerp van decreet wijzigt het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 met het oog op een verdere versterking van de borging van de uitvoering en financiering van de wettelijke saneringsplicht.

Het voorziet daartoe in twee gerichte maatregelen. Ten eerste kan de Vlaamse Regering de moedervernootschap van een saneringsplichtige dochtervernootschap als medesaneringsplichtige aanduiden bij grootschalige ernstige bodemverontreiniging als er duidelijke aanwijzingen zijn van ontoereikende financiële draagkracht van de dochtervernootschap. Ten tweede krijgt OVAM de bevoegdheid om de verplichting tot het stellen van een financiële zekerheid desnoods af te dwingen via een uitvoerbaar dwangbevel, met toepassing van verzet, beslagregels, algemeen voorrecht en wettelijke hypotheek.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Omgeving en natuur

INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT: Bodem en ondergrond

Het voorontwerp van decreet sluit aan bij de beleidsnota 2024-2029 Omgeving. Meer specifiek dragen de voorgestelde maatregelen bij tot de realisatie van de strategische doelstelling SD2 "Bodemverontreiniging aanpakken", waaronder de operationele doelstellingen OD2.1 "Een integraal beleid voor bodemverontreiniging" en OD2.2 "Verhoogde responsabilisering" vallen. Ook wordt invulling gegeven aan de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie PFAS/PFOS

(Vlaams Parlement, verslag van 28 maart 2022, 844 (2021-2022)), in het bijzonder de verdere aanscherping van het beginsel dat “de vervuiler betaalt” in het Bodemdecreet.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2026/115 van 9 april 2026.

Op 13 april 2026 heeft de Inspectie van Financiën een gunstig advies verleend over het voorontwerp van decreet. Voor een bespreking ervan verwijzen we naar punt 3.A. van deze nota.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, werd aangevraagd op 23 april 2026.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het voorontwerp van decreet voorziet in een aantal gerichte wijzigingen van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, met als voornaamste doel de borging van de uitvoering en financiering van de wettelijke saneringsplicht nog verder te versterken.

Meer concreet betreft het de volgende wijzigingen van het Bodemdecreet:

- 1) de invoering van de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om de moedervernootschap van een saneringsplichtige dochtervernootschap als mede-saneringsplichtige aan te duiden, onder de volgende twee cumulatieve voorwaarden:
 - grootschalige ernstige bodemverontreiniging;
 - duidelijke aanwijzingen dat de dochtervernootschap niet over voldoende middelen beschikt om sanering en eventuele nazorg uit te voeren;
- 2) de invoering van een instrument dat OVAM de bevoegdheid verleent om de verplichting tot het stellen van een financiële zekerheid tot waarborg van de uitvoering van de wettelijke saneringsplicht in voorkomend geval af te dwingen via een uitvoerbaar dwangbevel, met mogelijkheid van verzet, de toepassing van de beslagregels, een algemeen voorrecht op de roerende goederen van de schuldenaar en de mogelijkheid tot vestiging van een wettelijke hypotheek.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de artikelsgewijze inhoudelijke bespreking van het voorontwerp van decreet verwijzen we naar de als bijlage opgenomen memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De voorgestelde maatregelen in het voorontwerp van decreet kunnen mogelijk (positieve) weerslag hebben op de begroting van de Vlaamse overheid. Het is evenwel onmogelijk om ex ante in te schatten wat een eventuele impact kan of zal zijn.

De Inspectie van Financiën (IF) heeft op 13 april 2026 advies verleend over het voorontwerp van decreet. Het advies gaat als bijlage bij deze nota.

In eerste instantie geeft IF aan dat de wettigheid en de regelmatigheid van de voorgestelde regeling in de memorie van toelichting afdoende onderbouwd lijkt.

Verder formuleert IF geen bemerkingen bij de doelmatigheid van het voorstel. IF wijst erop dat de voorgestelde wettelijke instrumenten in de eerste plaats beogen een bijkomende waarborg te voorzien om te verzekeren dat bij bodemverontreinigingen de wettelijke saneringsplicht (uitvoering en financiering van de bodemsanering) wel degelijk effectief wordt nagekomen door de vervuiler. Ze worden dan ook in de eerste plaats gezien als preventieve maatregelen. In die zin is in de nota aan de Vlaamse Regering opgenomen dat de voorstellen op zich geen directe weerslag zullen hebben op de begroting van de Vlaamse overheid. IF stelt evenwel dat er wel een potentiële (positieve) weerslag op de begroting kan zijn. De voorgestelde regelingen, en dan inzonderheid deze waarbij ook de moedervernootschap als medesaneringsplichtige kan worden aangeduid, moet onder meer vermijden dat allerlei constructies worden opgezet om in voorkomend geval de saneringsplicht bij grootschalige en ernstige (en dus ook dure) bodemverontreiniging af te wentelen op de overheid. IF erkent dat het evenwel onmogelijk is om ex ante in te schatten wat een eventuele impact kan of zal zijn.

Met toepassing van artikel 31, §1, van het BVCO van 17 mei 2019 is voor dit dossier het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, vereist.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen directe weerslag op het personeelsbestand en het personeelsbudget van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op het personeel, werkingsuitgaven, ontvangsten, investeringen en schulden van de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het voorontwerp van decreet wordt na de eerste principiële goedkeuring voor advies voorgelegd aan de Minaraad en de SERV.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, wat betreft de versterking van de garanties voor de uitvoering en financiering van de wettelijke saneringsplicht, en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen.

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Jo BROUNS

Bijlagen:

- Voorontwerp van decreet
- Memorie van toelichting
- Advies van Inspectie van Financiën van 13 april 2026.